

Win een 32-delig Villeroy & Boch tafel- en theeservies ter waarde van € 1075,-!

Hoe maakt u hier kans op?

Laat ons weten wat u van het boek
Porselein vindt.

Kijk voor alle bijzonderheden op
www.dekern.nl

Deze actie loopt van 28 mei
tot en met 31 oktober 2009



Porselein verschijnt 28 mei 2009
Gebonden, 368 blz., € 17,95
ISBN 978 90 325 1136 4 / NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Bone China*
Oorspronkelijke uitgever: HarperCollins *Publishers*, Londen
Copyright © 2008 by Roma Tearne
Copyright © 2009 voor deze uitgave:
Uitgeverij De Kern, De Fontein bv, Postbus 1, 3740 AA Baarn
Tekst en muziek 'Love Is The Sweetest Thing' © 1932 Ray Noble; overgenomen met
toestemming van Francis Day & Hunter Ltd, Londen
Vertaling: Ans van der Graaff
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagillustratie: Imageselect/Alamy
Alle rechten voorbehouden

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande
– overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

www.dekern.nl
www.uitgeverijdefontein.nl

1

Vanaf de weg was alleen het lange rode dak van het huis te zien. De rest ging schuil achter de bomen. Zo nu en dan waren, afhankelijk van de windrichting, kinderstemmen of de klanken van een piano te horen, maar gewoonlijk was het zachte ruisen van water verderop in het dal het enige geluid. Tot op het punt waar de weg ophield bleef het huis met heel zijn grandeur verborgen, maar dan kwam het plotseling in het zicht. De auto, die vanuit het zuiden naderde, reed langzaam de met thee begroeiende heuvels op. Het ene na het andere adembenemende uitzicht passerend klom hij steeds hoger tot hij uiteindelijk langzaam tot stilstand kwam. Aloysius De Silva bleef even voor zich uit zitten staren. Het huis was al meer dan tweehonderd jaar in het bezit van de familie van zijn vrouw. Mensen uit de omgeving, die het huis en de familie kenden, noemden het 'het Huis met de Vele Balkons'. De hele gevel werd gesierd door prachtig beeldhouwwerk afgewisseld met kleine stenen balkons en diepe veranda's. De tuinen waren beplant met rododendrons en vingerhoedskruid, witte aronskelken en zachtgetinte, door de regen schoongespoelde bloemen. 'Serendipity' had de gouverneur het genoemd, 'ergens diep in de Hof van Eden'. Hier, in dit onverstoorde blauwgroene paradijs, was Grace met de donkere ogen opgegroeid. En hier wachtte ze nu op hem.

Met een diepe zucht, omdat hij na dagenlange afwezigheid terugkeerde naar huis, opende Aloysius het portier van de auto en knikte naar de chauffeur. Hij zou de rest van de weg lopen. Het was vroeg in de ochtend op de eerste september in 1939. Er hingen dunne flarden mist in de lucht. In zijn haast om thuis te komen had hij nauwelijks iets van de krantenkoppen gezien. Die konden niet langer worden

genegeerd. Het was oorlog in Europa en omdat het eiland Ceylon nog onder Brits bestuur viel, wist hij dat die hen allemaal zou treffen. Aloysius De Silva had vanochtend echter andere dingen aan zijn hoofd. Hij bracht zelf nogal onaangenaam nieuws mee naar huis. Zijn vrouw wachtte op hem, bedacht hij met enige tegenzin. De komende paar uur zouden niet gemakkelijk worden. Aloysius had gepokerd. Hij had beloofd dat niet te doen, maar had die belofte verbroken. Hij had gedronken en dus had – zoals dat soms nou eenmaal gebeurt – het een vanzelf tot het ander geleid. Het ene moment had hij nog kans om in één klap de verdwenen rijkdommen van de familie, de paarden en de landerijen, terug te winnen. Het volgende moment was die kans echter vervlogen met een onontkoombaarheid die moeilijk te voorzien was gebleken. Een vrouw, een koning, een aas; hij zag ze nog duidelijk voor zich. Hij had zijn leven ingezet op een handvol kaarten, en hij had verloren. Waarom had hij het gedaan? Hij had geen idee hoe hij haar moest vertellen dat ze de laatste van haar theelanderijen kwijt waren. Daar zag hij het meest tegenop.

‘Het zijn schurken,’ verklaarde hij even later luid.

Het had geen zin eromheen te draaien, dacht hij. Ze zaten in de turquoise salon, omringd door het Nederlands koloniaal meubilair, het Italiaanse glaswerk en de prachtige collectie porselein die nog van Grace’ moeder was geweest. Aan de muren hingen familieportretten, de kamers stonden vol met boekenkasten en vitrines en boven hen hing een reusachtige kroonluchter.

‘Rasanayagaim heeft me belazerd,’ zei Aloysius. ‘Ik kon merken dat er iets vreemds aan de hand was. Weet je, hij en die snotneus Chesterton gaven elkaar de hele tijd iets door.’

Zijn vrouw zei niets en Aloysius keek om zich heen op zoek naar een lucifer om zijn sigaar aan te steken. Toen hij er geen vond, belde hij, waarop een jong knechtje verscheen.

‘Breng thee,’ zei hij geërgerd toen hij zijn sigaar had aangestoken. ‘Ik ben belazerd,’ vervolgde hij toen de jongen de kamer weer uit was.

‘Zodra ik die klootzak van een Rasanayagaim zag, wist ik dat er problemen zouden komen. Weet je nog wat Harold Fonsaka is overkomen? En toen later, die kerel, Sam. Ik zeg het je, al die keren was Rasanayagaim erbij!’

Aloysius blies een kringetje sigarenrook en hoestte. Grace De Silva zei nog steeds niets. Aloysius zag de ondoorgroendelijke blik in haar ogen. Dit kon nog dagen duren, dacht hij terwijl hij behoedzaam naar haar keek. Het was eigenlijk jammer, als je bedacht hoe knap ze nog steeds was. Het merendeel van de tijd mijn hoogste goed. Hij onderdrukte het verlangen te lachen. Het zou nog een lastig gesprek worden.

‘Ik had gewoon pech, schat,’ probeerde hij een andere aanpak. ‘Wacht maar, mensen, de volgende keer win ik het allemaal terug!’

Hij zag het duidelijk voor zich. Op het moment dat hij de kaarten in zijn hand had uitgewaaierd, waren er talloze mogelijkheden geweest. Een vrouw, een koning, een aas! Het was toch niet genoeg gebleken. Te weinig en te laat, dacht hij spijtig.

In heel Europa ging het licht uit. Vanaf dit moment was Groot-Brittannië in oorlog met Duitsland. Gewoon pech, dacht Aloysius, alweer. Nu zal ze dagen of zelfs weken zwijgen, voorspelde hij somber. Ze weet hoe ze me moet straffen. Dat heeft ze altijd al geweten.

Het knechtje bracht de thee binnen op een zilveren dienblad. Het porselein was prachtig. Blauw en wit en verbleekt. Het was al jaren in de familie en de koningin had het laten maken voor de grote tentoonstelling in Hyde Park. Is het nog steeds van ons, vroeg Grace zich kwaad af terwijl ze naar hem keek. Of heeft hij dat ook verkwanseld? ‘En hoe zit het met mij?’ wilde ze wel roepen. Het verbaast me dat hij mij niet ook heeft vergokt.

Aloysius keek naar haar. Hij was zich er heel goed van bewust dat zijn vrouw in een keurslijf van goede manieren was geperst, ingesnoerd door haar opvoeding in een eleganter wereld dan die waarin hij was opgegroeid. Hij wist echter ook dat onder dat alles een opvliegend karakter school. De bediende schonk de thee in. De porseleinen kopjes waren flinterdun. Er scheen licht doorheen als je ze omhooghield.

‘Het is niet zo erg als je denkt,’ zei hij op conversatietoon. Het had geen zin haar stilzwijgen aan te moedigen, besloot hij. Wat gebeurd is, is gebeurd. We moeten vooruitkijken, dacht hij. ‘We zouden het huis toch wel hebben moeten afstaan. Nu het oorlog is, wil de gouverneur het hebben. Dat stond al heel lang in de kaarten, weet je, schat,’ zei hij onnadenkend.

Grace De Silva kneep haar lippen op elkaar. De bloem in haar haren beefde. Haar ogen waren blauwzwart als de snavel van een ijsvogel, en ze had zin om Aloysius te vermoorden.

‘Zie je, vroeg of laat zouden we toch moeten verhuizen.’

Hij wuifde hoestend de rook van zijn sigaar weg. De bediende gaf mevrouw De Silva een kop thee en liep de kamer uit. Verdomme, dacht Aloysius weer. Waarom moet ze het me zo moeilijk maken? Het was toch maar een vergissing? Haar stilzwijgen werkte op zijn zenuwen.

‘Feit is dat de Britten me niet langer nodig hebben. We waren ooit nuttig als zandzakken,’ vervolgde hij met meer vertrouwen in zijn stem dan hij voelde. ‘Dat waren nog eens tijden, ha! Het waren mensen als ik, weet je, die de onrust onder de burgers de kop indrukten. Maar nu er verdorie oorlog dreigt hebben ze mij niet meer nodig.’

Hij vroeg zich af of ze ooit nog iets zou gaan zeggen. Vrouwen waren heel vreemde wezens. Hij bewoog rusteloos. Hij was uitgeput doordat hij niet geslapen had. Zijn poging Grace te verrassen met een meevallertje had hem afgemat.

‘We zijn dus alleen de landerijen kwijt,’ herhaalde hij slecht op zijn gemak, terwijl hij haar stemming trachtte te peilen. ‘Ik wil geen manager zijn van een plantage die niet meer van ons is. Wat heeft dat voor zin? Ik ben verdomme niet van plan een van hun slaven te worden!’

Grace roerde in haar thee. Aloysius was een Tamil die op een of andere geheimzinnige manier een Singalese achternaam had aangenomen. Hij had dat gedaan lang voordat hij Grace ontmoette. Hij had de naam De Silva mooi gevonden. Toen hij als manager voor haar vader kwam werken was hij jong en erg pienter, met het scherpe verstand van een Tamil die gestudeerd had. En hij was gretig geweest om te leren. Maar bovenal was hij muzikaal en goedgehumeurd geweest, en vol bruisende charme. Grace, de enige dochter van de plantage-eigenaar, was verliefd op hem geworden. Ze had haar hele leven nog niemand ontmoet die zo intelligent was als Aloysius. Hij was nog steeds pienter, dacht ze nu, maar ze gruwde van zijn zwakte. Kort na hun trouwen was hij begonnen te gokken met de Britse officieren. Hij kwam laat thuis, dronk te veel en verloor geld. Pas toen begreep Grace haar vaders waarschuwing.

‘Hij zal je fortuin verdrinken, Grace,’ had haar vader gezegd. ‘De Engelsen zullen hem vanwege zijn charme bijzondere privileges verlenen en dat zal hem naar zijn hoofd stijgen. Hij zal niet de echtgenoot worden die je voor ogen hebt.’

Haar vader had niet gewild dat ze met Aloysius trouwde. Hij had geprobeerd haar ervan te weerhouden, maar Grace kon koppig zijn. Ten slotte had haar vader, die haar niets kon weigeren, toegegeven. Nu zag ze eindelijk in wat ze gedaan had.

‘De kinderen zijn verzocht Greenwood te verlaten,’ vertelde ze hem kil. ‘Hun schoolgeld is al een jaar niet betaald. Een jaar!’

Ze hoorde dat ze haar stem verhief, en zweeg. Ze nam het zichzelf kwalijk. Vijf kinderen, dacht ze. Ik heb hem vijf kinderen geschonken. En nu dit. Ze kon haar eigen boosheid niet verdragen.

‘Stanley Simpson stond erop dat ik meedeed,’ zei Aloysius. Stanley Simpson was zijn baas. ‘Het zou niet netjes van me geweest zijn om te weigeren.’ Hij ontweek de blik van Grace. ‘Ik ben altijd zijn gelijke geweest, schat. Hoe kon ik dan nu opeens weigeren mee te spelen? Die Engelse kerels hebben er altijd op gerekend dat ik hun aantal aanvulde.’

‘Maar zij weten wanneer ze op moeten houden,’ zei Grace verbiterd. ‘Zij richten zichzelf niet te gronde.’

Aloysius keek naar zijn voeten. ‘Het is veel gemakkelijker om aan de rem te trekken als je het roer in handen hebt,’ mompelde hij.

Ze luisterden allebei zwijgend naar het tikken van de staande klok. Buiten kraste een vogel, en een andere vogel antwoordde.

‘Maak je geen zorgen om de kinderen, schat,’ zei Aloysius op geruststellende toon. ‘We kunnen Myrtle vragen hen te onderwijzen.’

Grace schrok. Myrtle? Had Aloysius nu helemaal zijn verstand verloren? Myrtle was haar nicht. Ze haatte Grace.

‘We beginnen gewoon opnieuw, we verhuizen naar Colombo. Ik krijg de landerijen op een of andere manier wel terug, je zult het zien. En na de oorlog krijgen we ook het huis terug. Dat beloof ik je. Het is nu alleen even wat vervelend.’

Grace keek hem aan. Ik ben een dwaas geweest, dacht ze. Dat kan ik niemand anders kwalijk nemen dan mezelf. En nu wil hij Myrtle terug in ons leven brengen. Ze onderdrukte een rilling.

Buiten ging de dag op de theeplantage ondanks alles gewoon door. De vroege-ochtendnevel was opgelost en de koelies hadden hun manden met theebladeren binnengebracht om ze te laten wegen. Christopher De Silva, de jongste zoon van Grace en Aloysius, kwam achterom het huis binnen geslopen. Christopher had een cadeautje meegebracht voor zijn moeder. Nou ja, het was eigenlijk niet echt voor haar, maar voor hemzelf. Maar hij wist dat hij het zou mogen houden als hij het aan Grace gaf. De oudere kinderen waren nog op school en zijn vader was al een paar dagen niet gezien. Dit was dus een prima moment. Hij haastte zich de moestuin door en kwam via de bediendenverblijven het huis binnen met een grote kartonnen doos bij zich waar gaten in waren geprikt. De keuken bruiste van activiteit. De lunch werd bereid. Een lichtcrèmekleurige terrine werd gevuld met warme rijst. Er werden servetten in zilveren ringen geschoven.

‘Aiyō!’ zei de kokkin toen ze hem zag. ‘U kunt uw spullen daar niet neerzetten. Meneer De Silva is terug en we zijn al laat met de lunch.’

‘Christopher, meester,’ zei het knechtje dat net thee aan de vrouw des huizes had geserveerd, ‘uw broers komen vanmiddag naar huis.’

‘Wat?’ vroeg Christopher geschrokken.

De doos in zijn handen wiebelde en hij zette hem gehaast neer. Hij keek het knechtje ontzet aan. Waarom kwamen zijn broers naar huis? Net nu hij had gedacht dat hij van hen af was. Hij ging meteen gebukt onder teleurstelling. Hij was pas tien jaar oud, nog te jong om samen met Jacob en Thornton naar school te gaan op Greenwood College. En hoewel hij verlangde naar de dag dat hij elf werd en zich daar bij hen kon voegen, beviel zijn leventje thuis zonder Thornton hem uitstekend. Thornton legde altijd beslag op hun moeder en Christopher vond het fijner als hij er niet was.

‘Komt Thornton ook?’ vroeg hij ontzet.

‘Ja,’ zei het knechtje. ‘Ze komen allemaal naar huis. Alicia en Frieda ook.’

Zijn ogen straalden van opwinding. Hij was net zo oud als Christopher en ze waren goede vrienden.

‘Jullie gaan allemaal in Colombo wonen,’ verkondigde hij. ‘En ik ga ook mee!’ Hij wiegde zijn hoofd heen en weer.

‘Namil, leer je dan nooit je mond te houden?’ riep zijn moeder de

kokkin terwijl ze de jongen aan zijn oor trok. ‘Hier, lastpost, breng die kokosnoten naar buiten om ze te laten raspen. En Christopher, meester, ga alstublieft uw handen wassen, de lunch is bijna klaar.’

‘Wat is er aan de hand?’ mompelde Christopher voor zich heen. ‘Dat zal ik eens uitzoeken.’

Toen herinnerde hij zich de kartonnen doos midden op de vloer. Daaruit klonk een gedempt gemiauw.

‘Namil,’ zei hij, ‘wil je dit voorzichtig naar mijn kamer brengen? Zorg dat niemand het ziet. Het is een cadeautje voor mijn moeder.’

‘Wat is het?’ vroeg het knechtje, maar Christopher was al weg, zich niet bewust van de geschokte uitdrukking op het gezicht van de kokkin toen die de doos op de keukenvloer zag bewegen.

Verderop in het dal stonden de oudere broers van Christopher op de trap van Greenwood College te wachten op de buggy die hen zou komen halen. Jacob De Silva maakte zich zorgen. Er was hun gevraagd hun boeken hier te laten voor ze naar huis gingen. Hoewel de echte betekenis van de boodschap nog niet helemaal tot hem doordrong, werd het vage besef van onbehagen en argwaan dat hem altijd vergezeld met de minuut sterker.

‘Waarom denk je dat we naar huis moeten?’ vroeg hij aan Thornton.

‘Ik dacht dat je zei dat ze ons schoolgeld niet hadden betaald,’ antwoordde Thornton. Het interesseerde hem niet echt.

‘Maar waarom denk je dat dat zo is?’ vroeg Jacob door. ‘Waarom hebben ze dat niet betaald?’

Het kon Thornton niet schelen. Hij was pas dertien, zijn moeders oogappel, een dromer die achter de crèmekleurige vlinders aan ging die elk voorjaar in het dal opdoken. Deze dag betekende voor hem alleen maar vrijheid.

‘Ach, wie weet dat nou met volwassenen,’ zei hij. ‘Denk je eens in, morgen worden we lekker in onze eigen slaapkamer wakker. We kunnen het balkon op stappen en over de tuin uit kijken zonder dat iemand er iets van zegt. En we kunnen eierpannenkoekjes en mango als ontbijt nemen in plaats van toast met marmelade. Dus waar maken we ons druk om?’ Hij lachte. ‘Ik ben blij dat we naar huis gaan. Het is

hier vreselijk saai. Thuis kunnen we doen wat we willen.’ Hij bedacht nog iets. ‘Ik vraag me af of de meisjes ook naar huis zijn gestuurd.’

Tijdens hun laatste vakantie waren ze op een ochtend heel vroeg via het slaapkamerbalkon naar buiten geklommen en door de mist naar het plein geslopen waar de nonnen en monniken zich naast de witte Portugese kerk verzamelden. Ze hadden ontbeten met pastoor Jeremy, die hoestte en piepte en hun whisky had aangeboden, die ze in één keer op hadden gedronken. Daarna waren ze naar huis gestrompeld en weer in bed gekropen. Thornton giechelde bij de herinnering daaraan.

Jacob keek hem ernstig aan. Hij zag hem lachend in het zonlicht de trap af rennen van Greenwood College, zetel van kennis voor de bevoorrechte zoons van Britse regeringsambtenaren en de elite van het eiland.

‘Ik wil hier blijven,’ zei hij zacht, koppig. ‘We kunnen altijd wel naar huis. Maar alleen hier kunnen we iets leren.’

Hij fronste zijn voorhoofd. Hij zag al zijn toekomstplannen vervagen. De schooldirecteur had gezegd dat hij naar de universiteit had gekund als hij op school was gebleven en zijn studie had afgemaakt. Zijn leraar Latijn had tegen hem gezegd dat hij klassieke talen had kunnen studeren. En daarna had zijn leraar scheikunde gezegd dat Jacob naar zijn mening medicijnen had kunnen gaan studeren. Jacob had niemand over die gesprekken verteld.

‘Ach, ik kan overal wat leren,’ zei Thornton zorgeloos. ‘Ik ben immers een dichter.’ Hij lachte weer. ‘Ik ben echt een geluksvogel,’ zei hij. En toen dacht hij, met plotseling kinderlijk inzicht: ik ben blij dat ik niet de oudste ben.

‘Kom mee,’ zei hij op vriendelijke toon, voelend dat er een onzichtbare, onuitgesproken strijd tussen hen woedde. ‘Wie het eerst bij het hek is.’

Maar Jacob verroerde zich niet. Hij staarde somber en zwijgend voor zich uit. Beide jongens droegen het belachelijke Engelse schooluniform, maar terwijl Thornton het zijne met flair droeg en nu al het knappe uiterlijk had waardoor hij zijn hele leven zou opvallen, zag Jacob er alleen maar verhit en onbehaaglijk in uit. Hij was zich bewust van een of ander probleem, een soort vergelijking die hij zelf maakte

tussen hem en zijn broer. Wat dat was kon hij echter niet zeggen. Thorntons stem drong zwakjes tot hem door, maar Jacob kwam nog steeds niet in beweging.

‘Dat kan ik niet.’ Zijn stem klonk geforceerd. ‘Je begrijpt het niet. Er moet iemand hier blijven om op de buggy te wachten.’

Hij was vijftien jaar oud, en grootgebracht met het idee dat hij de erfgenaam was van de theeplantages die overal om hem heen op plateaus tegen de steile hellingen lagen. De verantwoordelijkheden van de oudste zoon rustten zwaar op zijn smalle schouders. Hij keek naar zijn broer, die de vlinders najoeg die tussen de bomen vlogen, en besefte plotseling dat hij eigenlijk zou willen huilen. Er leek iets oneindig kostbaars in hem te breken. Iets waar hij van hield. En hij kon er niets tegen doen.

De buggy kwam helemaal niet. Na een poosje kwam een oudere jongen hen een boodschap doorgeven.

‘Jullie ouders hebben gebeld,’ zei de jongen. ‘Het ziet ernaar uit dat jullie moeten lopen. Ze hebben geen buggy meer. Misschien is die wel verkocht om de schuldeisers van je vader af te betalen,’ zei hij grinnikend.

‘We hebben geen schuldeisers,’ mompelde Jacob, maar de jongen was al weg.

De jongens gingen uiteindelijk te voet op pad. Jacob liep langzaam. De lange stralen van de zon kleurden roze toen ze voor de allerlaatste keer de oprijlaan van Greenwood af liepen. Eerder die dag had het geregend en daardoor was de grond vochtig op deze middag die bijna was als alle andere in hun rustige, naïeve jeugd. De lucht in het dal was vervuld van de scherpe geur van de thee die tegen de steile hellingen groeide, zo ver het oog reikte. In de verte hoorden ze de geluiden van de fabriek, waar eindeloos thee werd verwerkt en gemengd op het ritme van de bulderende waterval. De twee jongens liepen door, langs het meer vol prachtige waterlelies, langs hele wolken crèmekleurige vlinders. Hun stemmen droegen ver in de stilte van de namiddag toen ze terugkeerden naar hun thuis in de heuvels van Little England.

Christopher ontdekte tot zijn ergernis dat het knechtje gelijk had gehad. Jacob en Thornton kwamen naar huis. Alicia en Frieda stonden

op de kloosterschool van de karmelietessen nog vruchteloos op een buggy te wachten. Uiteindelijk kreeg de priester medelijden met hen en bracht hen naar huis. Het was theetijd voordat Grace hun allemaal het nieuws kon vertellen. De dienstmeid bracht een botercake en *bora* de salon binnen. Ze bracht ook in driehoekjes gesneden brood met boter en palmsuiker binnen. En ze bracht kokosmelk voor de kinderen en thee voor Grace. De bediende, die wist dat Grace van streek was, serveerde alles op Grace' favoriete groene porseleinen Hartley-theeservies. Alicia opende de prachtige oude Bechstein-piano en begon Schubert te spelen. De anderen aten zwijgend. Grace was even afgeleid door de muziek. Ze vond de volle klanken van deze sonate prachtig en Alicia's lichte aanraking wist haar altijd weer te verbazen. Ze wachtte tot het andante was afgelopen.

'Dat was prachtig,' zei ze, en ze legde haar hand op de schouder van haar dochter. 'Het gaat een stuk beter sinds de vorige keer dat ik het heb gehoord.'

'Dat komt omdat we een nieuwe pianolerares hebben. Ze is geweldig, mama!' zei Alicia. 'Ze zei dat ik dit laatste stukje zorgvuldig moest fraseren. Luister,' en ze speelde een paar maten opnieuw.

'Ja, ik begrijp het,' zei Grace. 'Goed! Nu wil ik ergens anders met jullie over praten, dus kun je even achter de piano vandaan komen, lieverd?'

Vijf paar ogen keken haar ernstig aan.

'We verhuizen naar Colombo,' zei ze langzaam. 'We gaan in ons andere huis aan de kust wonen.' Ze ademde diep in. 'Omdat er oorlog komt heeft het Britse leger dit huis namelijk nodig.'

Er volgde een verbaasd stilzwijgen.

Alicia was de eerste die weer sprak. 'En de piano?' vroeg ze bezorgd.

'O, de piano gaat natuurlijk mee. Maak je geen zorgen, Alicia, wat dat betreft verandert er niets. Dat beloof ik je.'

Ze glimlachte beverig. Jacob keek haar in ijsig stilzwijgen aan. Zijn vermoeden was juist geweest. Zijn dagen op Greenwood waren voorbij.

'Myrtle komt bij ons wonen, zei Grace voorzichtig. 'Zij zal je pianoles geven, Alicia. En ze zal helpen in het huishouden.'

Niemand zei iets. Thornton pakte nog een plak cake.

‘Het is oorlog,’ bracht Grace hen in herinnering. ‘Iedereen moet een stapje terugdoen. Zelfs wij.’ Ze zag bleek.

‘Oké,’ zei Thornton knikkend. ‘Colombo lijkt me geweldig. En daar hebben we de zee, denk daar maar eens aan!’

Grace glimlachte hem opgelucht toe. Christopher fronste toen hij dat zag, maar zei alleen: ‘Mag ik je nu je cadeautje geven?’

Het knechtje, dat op de achtergrond was gebleven, grinnikte en bracht de kartonnen doos binnen. Ze dromden er allemaal omheen en het miauwen in de doos werd luider.

‘Wat zit daar in hemelsnaam in, Christopher?’ vroeg Alicia verbaasd.

‘Een kat,’ raadde Thornton.

‘Maar we hebben al een kat,’ zei Frieda verward. ‘We kunnen er geen bijnemen. Dan maken ze ruzie.’

‘Heb je weer ergens kittens gepikt?’ vroeg Jacob fronsend.

‘Nee maar, wat is er aan de hand?’ vroeg Aloysius, die net binnenkwam.

Hij had het aan zijn vrouw overgelaten de kinderen het nieuws te vertellen en was in een opperbest humeur. Een dutje was precies wat hij nodig had gehad. Hij keek zijdelings naar Grace en schatte haar stemming juist in. Ze hadden nog een hele weg te gaan. Het miauwen in de doos was overgegaan in gegrom. Iedereen keek verbijsterd, en Christopher grinnikte.

‘Wat is het?’ vroeg Grace zwakjes, zich afvragend wat voor schok haar nog meer te wachten stond.

Het nieuws van Aloysius was niet als een verassing gekomen. Grace had altijd al geweten dat ze op een dag het dal waar ze geboren was zouden moeten verlaten. Er waren te veel geruchten geweest, de Engelse plantagehouders hadden de afgelopen maanden te veel hints gegeven. Alles had hierop gewezen. Een groot deel van hun eigen grond was geleidelijk verkocht. De Britse belastingen, onrust onder de arbeiders en algeheel wanbeleid van de landerijen hadden allemaal een rol gespeeld. Haar dronken echtgenoot had de zaak alleen maar bespoedigd. En met het uitbreken van de oorlog zouden ze hun huis toch wel kwijtraken. Ze voelde zich onuitsprekelijk moe. Het wachten tot er

iets zou gebeuren had haar uitgeput. Nu ze wist hoe erg het was, kon ze tenminste proberen er het beste van te maken. In Colombo zou ze haar leven weer in eigen hand nemen; zelf dingen regelen. Dat had ze jaren geleden al moeten doen. In Colombo zou alles anders zijn, zo hield ze zichzelf voor. En als de oorlog voorbij was, zouden ze terugkomen. In elk geval naar het huis. Daar was ze van overtuigd.

Christopher hield haar de doos voor. Ze vroeg zich fronsend af wat hij nu in hemelsnaam weer mee naar huis had gebracht.

‘Het is voor jou,’ zei Christopher. ‘Om mee te nemen naar Colombo.’

Ze maakte de doos langzaam open.

‘Ja,’ zei een holle stem in de doos. ‘Hallo, mensen.’

Toen vloog een beo met luid vleugelgeklap de doos uit en de kamer in, om tot rust te komen op de staande klok, vanwaar hij hen belangstellend aankeek. Er heerste geschokt stilzwijgen.

‘Het is een beo,’ zei Christopher ten overvloede. ‘En hij kan praten. We kunnen hem van alles leren. Hij kan luie jongen zeggen, en...’

‘Luie donder,’ zei de beo, die hen plechtstatig aankeek.

‘Lieve hemel, Christopher!’ riep Aloysius, die zich als eerste herstelde. Hij barstte in lachen uit. ‘Wat een cadeau om aan je moeder te geven!’

Ze lachten nu allemaal. Het knechtje grinnikte, en zelfs Jacob glimlachte.

‘Maar hij is prachtig,’ zei Grace, die nog het hardst lachte. ‘Een fantastisch cadeau!’

Later zei ze, tot groot plezier van Christopher: ‘Ik noem hem Jasper! En we nemen hem mee naar ons nieuwe leven in Colombo.’

Aldus ging Grace De Silva om met hun verslechterde omstandigheden. Rustig, zonder ophef, zonder in het openbaar een negatief woord over haar man te uiten, en met de serene welgemanierdheid die kenmerkend was voor haar karakter. Aloysius ademde opgelucht uit. Wat ze ook voelde, ze zou het voor zich houden. Uiterlijk zou ze niet anders lijken.

En zo werd het Huis met de Vele Balkons en prachtige kamers aan het meer leeggeruimd terwijl de geruchten over de op handen zijnde oorlog op het eiland toenamen. De meubels, de kroonluchters en het

tere porselein werden ingepakt en hun dierbare huis werd afgesloten en overgedragen aan de Engelsen voor hun oorlogsactiviteiten. De familie De Silva, verstoten van de bakermat waar ze zo lang hadden gewoond, verhuisde naar Colombo. Naar een groot wit huis met een brede veranda. Dicht bij de spoorlijn waar het vaak drukkend vochtig was, maar waar de prachtige klanken van de Indische Oceaan nooit ver weg waren.

2

Augustus was een gevaarlijke maand, waarin de hitte ondraaglijke proporties aannam en onplezierige roerloosheid creëerde. Elk gefladder, elk briesje verdween en er bleef een akelige kalmte achter. Niets bewoog. Honden lagen languit op de stoffige straten te hijgen, te uitgeput om zich uit de schaduw te wagen, te uitgedroogd om zelfs maar te blaffen. Alles was bedekt met stof; de gebouwen, de voetzolen van de riksajongens, de zijkanten van de oude Engelse dubbeldeksbussen. Ziekten waarden door het uitgedroogde gras rond; sommigen zeiden dat er in het zuiden tyfus heerste, anderen zeiden dat het malariaseizoen was begonnen. Niemand kende de waarheid. Er trok een roedel hondsdolle honden langs de oostkust, en elders, in de menigten bij Galle Face, kwetterden babyroze apen met rauwe gezichten, die soms een voorbijganger beten. Maar het was augustus, een maand waarin het gezond verstand soms ver te zoeken was.

Vier jaren waren in een oogwenk verstreken. Opgeslokt onder de pauwblauwe hemel terwijl de De Silva's groeiden en zich ontwikkelden in hun nieuwe leven bij de zee. De jeugd van vijf De Silva's was in een mum van tijd vervlogen terwijl de oorlog nog steeds onopgemerkt doorging op plaatsen die niet meer voor hen waren dan namen op een landkaart. Vichy, Parijs, Dresden, Berlijn, Wenen, Londen. De ontberingen in die verre landen raakten het door koraal omgeven eiland nauwelijks. De oorlog was als een trom die ergens heel ver weg werd bespeeld en die de mensen op het eiland niet raakte en niet boeide. Toen Grace De Silva zich na een van haar uitstapjes naar Colombo terug naar huis haastte, hoorde ze de bekende klanken van de pianomuziek door de hoge openslaande deuren naar de tuin. De muziek

dwarrelde over de bougainville en werd erdoor geabsorbeerd. Terwijl ze door de voordeur naar binnen stapte en zo ontsnapte aan het verschroeiende zonlicht, hoorde ze de muziek zachtjes aanzwellen en weer in volume afnemen. Jasper de beo, die bij het met gaas afgeschermd raam in de grote koele hal zat, keek haar met zijn zwarte kraalooigjes aan. Hij was enorm gegroeid.

‘Hallo,’ begroette hij haar. ‘Hallo, mensen.’ En hij verschoof een stukje op zijn stok.

Nadat hij de hele dag stil en alleen was geweest, kon hij nu niet ophouden met praten. Grace onderdrukte een glimlach en wendde haar blik af. Ze schopte haar schoenen uit en negeerde hem. Elke vorm van aandacht zou hem nog praatzieker maken, wist ze. Ze schonk een glas koud water uit de koelkast in en hapte naar adem toen ze ervan dronk.

Het geluid van de piano dreef door het huis naar haar toe. Het ging door de met luiken verduisterde kamers en langs de gele streep zonlicht die tussen de luiken door kwam. Alicia speelde het tweede deel van een sonate van Mozart ongelooflijk gevoelig voor iemand die zo jong was. Grace bleef met ingehouden adem staan luisteren, alsof ze het voor het eerst hoorde. Haar dochter bleef maar doorspelen in een onafgebroken dialoog met de muziek. De noten kwamen onder haar vingers tot leven. Grace sloot haar ogen en voelde een zoete pijn. Alicia zou muziek moeten studeren aan het conservatorium, dacht ze. Ze wist echter dat ze onmogelijk de financiële implicaties daarvan met Aloysius kon bespreken. Je kon nog beter een aap een ladder geven, dacht Grace wrang. Als ze haar zorgen tot uiting bracht, zou ze hem alleen maar een excuus geven om weer te gaan poken. Nee, besloot ze, ik zal zelf voor het geld moeten zorgen. Er was nog een deel van haar erfenis over waar Aloysius niets van wist. Grace had gehoopt dat als appeltje voor de dorst te kunnen bewaren. Ze fronste haar voorhoofd.

‘Misschien zal ik uiteindelijk toch de grond moeten verkopen,’ zei ze hardop.

‘Ja,’ zei Jasper, alsof hij haar begreep.

‘Denk je?’ vroeg Grace afwezig, even vergetend wie hij was.

‘Hallo, ja, ja, mensen,’ zei Jasper gebiedend. Hij streek zijn veren

glad en negeerde het lachsalvo van Grace. Even later protesteerde hij luid en keerde hij haar de rug toe.

Buiten was de lucht bezwangerd met de geuren van de late namiddag. De bedienden maakten de aardewerk potten van de lunch schoon en legden ze in de zon te drogen. Door de hitte buiten klonk slechts een langzaam zacht gedreun toen de klok van het klooster vreemd monotoon het hele uur sloeg. Grace bleef in de verduisterde kamer staan luisteren naar de vreemde geluiden van het zuiden, naar krassende kraaien en fietsbellen. En ze luisterde naar de welluidender klanken van de etude van Beethoven die Alicia nu speelde – nu en dan onderbroken door het dronken gesnurk van haar man in de kamer ernaast – terwijl het gestaag tikken van de metronoom alles deed samensmelten en dit vluchtige moment voor altijd met de tijd verweefde. Grace zuchtte vergenoegd. Ondanks de problemen had haar gezin de overstap naar het nieuwe leven vlot gemaakt. Hun omstandigheden waren minder goed, maar ze waren gelukkig. De vrijheid van de grote stad en het onovertroffen uitzicht op zee maakten veel goed. Ze schonk nog een glas water in.

Myrtle Cruz ging rechtop in bed zitten toen ze de voordeur hoorde. Ze had liggen rusten. De hitte in Colombo was ondraaglijk. Ze miste de koele groene omgeving van de regeringspost waar ze gouvernante bij een Engels gezin was geweest. Ze miste de orde en kalmte van de Engelse kinderen die ze had onderwezen.

‘Het is hier een gekkenhuis,’ mompelde Myrtle, en ze schakelde de ventilator uit en stond op.

Het Engelse gezin was allang weg. En dit, dacht Myrtle, dit is mijn karma. Ze mocht haar nicht Grace helemaal niet. Dat dateerde van lang geleden, toen ze nog jong waren en Myrtle voor het eerst de nieuwe bedrijfsleider van haar oom had ontmoet. Hij was blut, maar knap en ambitieus en werd vaak uitgenodigd in het Huis met de Vele Balkons. In die lang vervlogen vredige dagen had Myrtle nog niets van de wereld geweten. Ze was hopeloos verliefd geworden op de intelligente, knappe jonge Aloysius. Het had een verblindende en totale transformatie tot gevolg gehad. Gedachteloos, in de veronderstelling dat zijn vriendelijkheid betekende dat hij hetzelfde voor haar voelde, had ze haar gevoelens onthuld. Ze had niet geweten dat zijn interesses

elders lagen. Ze had alleen haar eigen dwingende behoefte gezien, haar eigen vertwijfeling, dus had ze alle voorzichtigheid overboord gezet en hem haar hartstocht verklaard. De schaamte was ondraaglijk geweest. Achteraf gezien was het het ergste wat ze ooit in haar leven had gedaan. Hij had haar aangekeken, eerst met afgrijzen en toen met gêne. Aloysius had geen idee gehad van haar gevoelens. Hij had verbijsterd maar vriendelijk gereageerd. Zijn vriendelijkheid was nog de grootste vernedering geweest en toen ze later alles overdacht wat hij ongezegd had gelaten, begreep ze dat ze nooit echt een kans had gehad. De aanwezigheid van de buitensporig mooie Grace in het huis zou overal een eind aan hebben gemaakt. Haar hoop was in duigen gevallen. Al haar bezoeken aan de astroloog, al haar gebeden of offers bij heilige altaren hadden niets uitgehaald. Karma was karma, had Myrtle zich vol verbittering gerealiseerd. Ze was het huis van haar oom ontvlucht met het idee dat ze haar allemaal uitlachten. Ze was niet naar de bruiloft gegaan en had Grace daarna jarenlang niet gezien. Tegen de tijd dat ze hen beiden weer wel ontmoette, had Grace andere dingen aan haar hoofd. Al hun geld was verdwenen, verbeuzeld. Wat een zoete ironie! Haar nicht was nog altijd net zo knap, maar Myrtle kon zien dat ze niet meer gelukkig was. Vijf kinderen en een waardeloos huwelijk, had Myrtle vals gedacht, ook dat was karma. Hoe anders zou het leven zijn geweest als Aloysius in plaats daarvan met haar was getrouwd. Zij zou niet hebben toegestaan dat hij zich te gronde richtte. Zij zou van hem hebben gehouden.

Myrtle kon Grace door het huis horen lopen. Ze keek op de klok en pakte haar dagboek.

Kwart over twee, schreef ze. Dit is de tweede keer in een week tijd! Waar heeft ze verdorie uitgehangen? Ze heeft de lunch gemist; ze heeft vanochtend niet ontbeten en het is bijna drie uur. De winkels zijn allang gesloten. Dus waar is ze geweest?

Myrtle stopte even en keek naar de plataan voor haar raam. Twee kleurige honingvogels streken neer in een struik en verdwenen toen weer.

Er zijn diverse dingen die me interesseren, vervolgde ze, driftig schrijvend. Eén, waarom moet ze zo nodig bij de Ierse nonnen in Colombo werken? Waarom niet hier in het klooster, waarom telkens met de trein

naar Colombo? De chauffeur zet haar af bij het station. Hij haalt haar weer op en ze kruipt meteen haar bed in. Daar zit een luchtje aan. Twee, wat voor werk is het waar ze het zo druk mee heeft?

Myrtle wist dat het geen zin had de kinderen ernaar te vragen. Frieda en Alicia hadden slechts een vaag idee van wat hun moeder deed en de jongens waren nooit thuis. *Is ze soms een spion voor de Britten? Ze weet in elk geval genoeg over hen.*

Myrtle keek naar wat ze had geschreven. Zo moeder zo zoons, dacht ze knorrig. Toen sloeg ze haar dagboek dicht en ging zich wassen.

De waarheid over Grace was eenvoudiger. Ze had een minnaar. En waarom ook niet? Ze was nog jong. Was ze immers geen goede moeder en echtgenote geweest? Verdiende ze niet een beetje geluk, nu ze bij haar man was gebleven die haar hele erfenis had vergokt? Nou dan, dacht Grace, wie kon daar iets tegen inbrengen? De minnaar van Grace heette Vijay. Hij werkte bij Maya's Zijdehandel in Pettah. Op een dag, kort nadat de De Silva's in Colombo waren gearriveerd, was ze erheen gegaan om een paar sari's voor haar dochters te kopen. Hij had haar geholpen. Ze had hem toen al opgemerkt, een slanke, knappe man van waarschijnlijk halverwege de dertig, maar met het air van een veel ouder iemand. Een paar weken later was ze teruggegaan voor meer zijde. Hij had naar haar gekeken op de manier waaraan ze gewend was, de manier waarop mannen haar hele leven al naar haar hadden gekeken, maar zonder de veelbetekenende uitdrukking waarmee zo'n blik meestal gepaard ging. Zijn blik had haar erg geraakt. Vijays ogen waren zacht geweest en vol vermoeidheid, en er had zich iets geroerd in Grace, een lang vergeten emotie. Jaren van verwaarlozing door Aloysius hadden hun tol geëist. Ze zag plotseling in dat ze onverschillig was geworden zonder het te beseffen. Ze had al te lang geduld gehad. Misschien had haar huwelijk het eindpunt bereikt. Misschien was dat einde lang geleden al gekomen. Ooit was Aloysius haar hele wereld geweest, maar nu niet meer. En zo gaf ze zich uiteindelijk, na wat een moment van verblindend verlangen leek, aan Vijay voordat ze de kans had gehad er nog eens over na te denken, een gebedje op te zeggen of met haar geweten te redetwisten.

De eerste keer was het zo snel gegaan dat het hen beiden had ver-

rust. Grace kwam zijde bestellen. Meters en meters van het spul. Voor Frieda en Alicia.

‘Ik heb twee dochters,’ zei ze tegen Vijay.

‘Dan zult u nog vaak terug moeten komen,’ zei Vijay zacht tegen haar.

Hij glimlachte niet. Ze hoorde hem als van een grote afstand. Bij haar tweede bezoek liet hij haar een rol lichte, flamingorose stof zien, die hij door zijn handen op de grond liet glijden.

‘Kijk eens,’ zei hij. Hij kon zijn blik niet van haar afhouden. ‘Voel maar,’ zei hij. ‘Dit is zuivere kasjmier.’

‘Ja,’ stemde ze met hem in en ze voelde haar borst verkrampen.

Niemand merkte iets. Daaruit maakte ze op dat ze toen al een geheime taal spraken. Haar hand streelde de stof en raakte per ongeluk de zijne. Er gebeurde iets met haar keel, waardoor die opeens dichtzat, als een bloem die zich sloot. Het was ondanks de plafondventilator plotseling benauwd in de winkel. Ze had het gevoel dat ze flauw zou vallen. Dus deed ze een stap achteruit en deed of ze naar andere dingen keek terwijl ze wachtte tot het overging. En naderhand, toen ze haar sari’s had gekocht en haar adres had opgegeven waar ze moesten worden bezorgd, ging ze de brandende zon in en hoorde ze ergens in de verte een radio.

*Love is the sweetest thing,
What else on earth could ever bring,
Such happiness to everything...*

Hoewel ze bleef doorlopen, was ze onder de indruk van het vreemde toeval van die woorden.

*Love is the strangest thing...
I only hope that fate may bring,
Love's story to you.*

Grace bleef als aan de grond genageld staan luisteren. Ze was geen bijgelovige vrouw. Ze geloofde ook niet in het noodlot, maar ze had haar paraplu in de winkel laten liggen. Ze draaide zich om en alsof ze geen

tijd te verliezen had, alsof hij haar riep, alsof ze het hem had beloofd, holde ze terug. Als een jong meisje vol dwaze dromen.

De luiken van de winkel waren voor de helft gesloten. Het was midden op de dag en de hitte had een glanzend, magisch net over alles heen gespannen. Grace bleef abrupt staan. Waarom had ze verwacht dat hij nog hier zou zijn? Misschien, dacht ze in paniek, was het een vreselijke vergissing en wilde hij haar helemaal niet. Onzeker en zich belachelijk voelend keek ze om zich heen en zag hem zwijgend in de deuropening naar haar staan kijken. Opluchting verspreidde zich over haar gezicht. Verlangen welde op als een veelkleurige fontein. Geluk maakte salto's door de lucht. Geen van beiden dacht op dat moment aan de gevaren. Vijay wachtte gewoon in de schaduw. Hij was niet eens in staat een glimlach op zijn gezicht te brengen en Grace zag dat dit niet het moment was om te glimlachen. Ondanks de hitte begon ze te huiveren en lichtelijk te wankelen, betoverd als ze was door zijn ogen.

'Grace?' zei hij.

Hij was naar haar toe gekomen. Hij leek ergens door te worden aangedreven, iets waar hij duidelijk geen controle over had. Hoe wist hij haar naam? Grace voelde elektrische schokjes door zich heen gaan toen ze zijn stem hoorde. Vijays stem klonk rauw, alsof die uitgeput was door overmatig verlangen. Als een vogel die uitgedroogd was; als een dier zonder hoop. Toen Grace dat zag werd ze overspoeld door een slaperig soort verlamming. Dus stapte ze met trage onontkoombaarheid en met lood in haar schoenen naar hem toe en legde ze haar hoofd tegen zijn borst. De deur werd zacht en heel zorgvuldig achter hen gesloten. Vijay durfde niet te spreken. Hij wiegde haar en kledde haar toen uit, wikkelde haar sari los alsof hij rijp fruit pelde, genoot van het moment, en proefde haar. Een eerste slokje nectar dat hem zwak maakte, een gevangene van zijn eigen verlangen. Hij trok voorzichtig de spelden uit haar haren, alsof hij een bom ontmantelde. Zijn handen streelden haar huid, dwaalden over haar lichaam. Grace slikte. Ze voelde de onuitgesproken teleurstelling van jaren vrijkomen en zag die nu heel helder en simpel. Vijay kuste haar. Hij kuste haar hals en haar ogen. Hij trok haar teder tegen zich aan en ergens in dat moment, in de drie of vier seconden die dat kostte, passeerden ze het onzichtbare punt waarna ze niet meer terug konden. De klok tikte door als een metronoom. Grace wachtte. Algauw

zou hij haar op elke denkbare plaats, op elke mogelijke manier kussen. Haar ogen gingen vanzelf dicht. Ze leken zich diep in haar lichaam te hebben teruggetrokken, vanwaar ze alles in de gaten hielden. Ze voelde zijn oor tegen haar navel toen hij naar haar hete, bevende ademhaling luisterde. Hij vond een zoete gleuf en voelde de kamer ronddraaien. Toen nam hij haar in een steeds steviger omhelzing en gaven ze zich volledig aan elkaar over. Daarna sliepen ze – uitgeput, half liggend, half zittend – en stond de tijd opnieuw stil.

Ze werd wakker en voelde zijn mond, en toen ze zijn hartslag hoorde, wist ze dat hij bedacht wat de prijs zou zijn van wat ze hadden gedaan. Ze zag dat er vooroordelen tussen hen in zouden komen te staan, meedogenloos en wreed als de dood. Alles was veranderd en toch was er niets veranderd. Ze erkende zonder enige verbazing dat er niet veel meer was waar ze naar verlangde in deze wereld. Toen hij opnieuw begon, haar naar zich toe draaide en weer zijn weg bij haar naar binnen zocht, wist ze heel zeker dat niemand hen ooit uit elkaar zou kunnen houden. Naderhand was hij van wroeging vervuld en dus stak ze, tussen de balen met kurkuma gekleurde zijde, omringd door de vage geur van nieuwe stof, haar hand naar hem uit en raakte ze hem aan. Hij was van een andere kaste. Hij had er beslist nooit aan gedacht om verliefd te worden buiten de grenzen daarvan. Hij kende maar al te goed de wetten die niet overtreden mochten worden. Net als zij. Ze kwamen overeind in het duister van de winkel, in hun cocon van zijde en ze las zijn gedachten voor de eerste van vele keren. Ze voelde de angst in zijn binnenste groeien en hard, duister en ondoordringbaar worden. Ze waren omringd door de dood van miljoenen zijderupsen, uitgesponnen in duizenden kleuren. Grace kende geen spijt; ze had het gevoel dat een vreselijke koorts maar net aan haar voorbij was gegaan en ze nu eindelijk veilig was. Ze streefde de kuiltjes en welvingen van zijn lichaam, zag alleen de gladde spieren onder zijn bruine huid, zijn lange donkere ledematen. Ze schaamde zich niet voor zijn kaste of haar klasse, en glimlachte. Wat kon Vijay toen nog doen, geconfronteerd met die glimlach? Hij herkende nauwelijks zijn eigen handen. Laat staan dat hij zich van haar kon afwenden. Zijn handen behoorden haar toe. Het was een niet-geplande hartstocht, snel en zorgeloos, die de laatste gloed van de jeugd in zich droeg.

Alicia speelde iets nieuws, iets wat ze nooit eerder had gespeeld. De noten zweefden aarzelend en met grote helderheid door het huis met de gesloten luiken. Vijay was een Tamil en de Tamils werden de laatste tijd achtervolgd door waanzin. Het geluk was niet langer met hen. Niemand wist wat de toekomst zou brengen. In het begin had dat allemaal niets betekend. Ze was zonder nadenken doorgedaan, had puur op haar instinct gehandeld en werd door een reusachtige euforie naar hem toe gedreven. De hemel had haar geluk uitgeschreeuwd, maar niemand hoorde het. Ze had haar verrukking vrijgelaten als een witte papieren vlieger in de lucht. Maar niemand zag het. Pas de laatste tijd dacht ze over de toekomst na.

Vanochtend was Maya's Zijdehandel gesloten geweest, dus had Grace Vijay in zijn logement opgezocht. Dat was aan de oostkant van Colombo, daarom was ze zo laat terug. Ze glimlachte bij de herinnering.

'Ik zat naar de radio te luisteren,' zei Aloysius, die geluidloos binnenkwam, opgefrist door zijn middagdutje. 'Weet je, schat, de Tamils krijgen het echt zwaar als de Engelsen straks weggaan.'

Grace schrok op. 'Denk je echt dat ze weg zullen gaan?' vroeg ze.

Aloysius mocht dan niet met geld om kunnen gaan, wat de Engelsen betrof was hij buitengewoon scherpzinnig.

'Natuurlijk gaan ze, en sneller dan je misschien denkt. Ik veronderstel dat er daarna wel enig verzet zal komen.'

Aloysius schonk een glas water in. Hij wilde Grace niet bang maken, maar er deden geruchten de ronde over een ander soort oorlog. De Singalese verontwaardiging groeide met de dag, een verontwaardiging die erkenning zou eisen. Weldra zouden zij in de meerderheid zijn en zou hun macht over de Tamils onstuitbaar zijn.

Grace huiverde. Ze was de onafhankelijkheid gaan vrezen.

Aloysius opende de luiken en keek uit over de zee. Hij was nuchter en vond dat geen prettig gevoel, omdat het hem dwong na te denken over hun onzekere toekomst.

'Is dat Thornton, die daar de heuvel op komt?' vroeg hij. 'Mijn god, hoe kan hij met deze hitte fietsen?'

Grace antwoordde niet. Ze was net van Vijays kleine, benauwde kamer en rotanmatras teruggekeerd naar haar marmeren vloeren. Ze

had een essentieel deel van zichzelf bij hem achtergelaten en de klank van zijn stem mee naar huis genomen. Alicia speelde Schubert.

Grace had onlangs een Britse officier ontmoet die ze als jong meisje al had gekend. Er was een tijd geweest dat ze had gedacht dat ze misschien met hem zou trouwen in plaats van met Aloysius. Nu zou ze wel naar hem toe willen gaan om hem te vragen of de Engelsen echt van plan waren te vertrekken. Zou er eindelijk een onafhankelijke regering komen? En verwachtte hij dat er een burgeroorlog zou uitbreken? De prijs voor dergelijke informatie was echter te hoog. De Engelsen konden beter op een armlengte afstand worden gehouden, besloot ze. Want het drong plotseling pijnlijk en angstaanjagend tot Grace door wat er met haar dierbare land zou kunnen gebeuren. Aangedreven door haar nieuwe liefde was ze naar grenzen gedwaald die een vrouw van haar stand normaal niet zag. Ze bewandelde een gevaarlijke weg. Er was een geheime deur in haar leven geopend die niet gemakkelijk meer gesloten kon worden.

‘Gooi die duivels eruit, mensen,’ zei Aloysius, en hij gaf zijn lege glas aan de bediende die net binnen was gekomen, ‘en wie weet wat we ervoor in de plaats krijgen. De Singalezen zullen zich niet eeuwig in een hoek laten drukken.’

Alicia was gestopt met oefenen; de metronoom tikte niet meer.

‘Ik ga douchen,’ zei Aloysius hoofdschuddend. ‘Een overdaad aan buitenlands bestuur verstoort onherroepelijk de balans in dit land.’ Hij liep de kamer uit en botste tegen Thornton op, die net binnenkwam.

‘Aha! De zwerver is terug!’ hoorde Grace hem zeggen.

Thornton De Silva was zeventien. In de jaren sinds ze hun huis in het noorden van het land hadden verlaten was hij lang en erg knap geworden, en was zijn glimlach onbetwistbaar prachtig gebleven. Colombo beviel hem prima. Hij hield van de drukte en de energie om zich heen. Hij hield van het lawaai. De Britten hadden het over een Japanse invasie, de marine was constant paraat en de kranten stonden vol deprimerende voorspellingen. Maar wat kon Thornton dat schelen? De jeugd hield onvoorstelbare beloftes in. Zijn dagen waren gesierd met mogelijkheden als lange snoeren gekleurde lampjes. Eer-

der die middag had hij zijn broer Jacob opgezocht. In de haven waren allerlei geluiden te horen; gedempte hoorns, schrille fluitjes en golven die tegen de pier klotsten. De lucht was er een onzichtbare oceaan, friszout en vochtig, en de bries leek de maat te houden met het geluid van de motorboten. Verderop, in de gedeelten van de haven die streng verboden waren, reden Britse officieren met koperen knopen op hun uniformen in hun jeeps, terwijl broodmagere jongetjes uit riksja's stapten met lunchschaaltjes met inheems voedsel voor belangrijke stafleden op hun hoofd.

Thornton had Jacob zijn lunch gebracht. Hij fietste langs de zee-kant en keek naar de drukte om zich heen toen hij twee Engelse meisjes tegenkwam, van wie hij er een vaag kende. Ze riep naar hem en Thornton glimlachte, een glimlach als een vuurtoren, een zoeklicht van geluk, en het meisje giechelde. Ze dronk groene limonade door een rietje met zuurstokstreepjes. Thornton zag dat haar lippen zich om het rietje spanden. Toen herinnerde hij zich echter dat zijn broer op hem wachtte, dus hij zwaaide en ging verder. Toen hij Jacob bereikte was die somber als altijd. Thornton zuchtte, en luisterde maar half.

'Britse heerschappij,' verklaarde Jacob laatdunkend, zijn eigen gedachtegang volgend, 'mijn baas zegt dat het een privilege is dat het Indiase Rijk niet heeft. En dat het er daarom zo'n zootje is!'

Thornton had geen flauw idee waar zijn broer het over had. Hij was met zijn gedachten bij het meisje met het zuurstokkleurige rietje.

'De Britse heerschappij houdt de olifanten in het oerwoud en zorgt ervoor dat ze niet door de parken struinen.'

Jacob zweeg even en dacht na over wat hij had gezegd. De parken waren inderdaad prachtig. Hij zag ook wel dat de Engelsen het gras groen hielden met sproeiers. Daaraan dankte het eiland zijn rijke handel in rubber en thee. Dus al met al was de Britse heerschappij wellicht toch een goede zaak, zo besloot hij. Thornton zei niets. Persoonlijk kon het hem niets schelen of de olifanten over de spoorlijnen liepen, of het gras doodging, of de rubberbomen verdroogden. Hij had geen idee wat er in Jacobs hoofd omging.

'Laten we vanavond naar het Skyline Hotel gaan,' stelde hij voor. 'Er speelt een jazzband die ik ken.'

‘Ik kan niet,’ zei Jacob kortweg, ‘ik moet overwerken.’

Sinds ze hun vorige huis hadden verlaten, sinds zijn vijftiende, werkte Jacob bij de Ceylon Tea Board. Hij was nu bijna negentien en had een hekel aan Colombo. De bomen hier waren matgroen en vies en als de lucht niet vol vocht zat, was hij vergeven van het stof van de specerijenfabrieken. Zijn jeugd was voorbij, evenals het leven waar hij zo van had gehouden. Meer viel er niet over het onderwerp te zeggen. Zijn enige ambitie was tegenwoordig om deze vreselijke plek te verlaten en naar het Verenigd Koninkrijk te varen. Hem was verteld dat het leven daar veel beter was. Hij was van plan te ontsnappen zodra de oorlog ten einde was.

‘Waarom zoek je geen werk in plaats van altijd maar te lopen lanterfantent,’ zei hij met nauwelijks verholen ergernis.

Thornton tuurde over de zee uit, die als een geploegd veld voorbij de havenmuur lag. De dag was oogverblindend en vochtig. Het was veel te warm om te gaan redetwisten. De lucht was samengedrukt tot een massief blok warmte, die tegen Thornton aan duwde en hem weer aan het meisje met haar limonade herinnerde. Haar jurk was van semitransparant materiaal geweest dat zich om haar lichaam sloot als ze liep en andere, interessante dingen deed vermoeden. Hij stelde zich voor dat hij met zijn handen over haar heupen streek. Of misschien zelfs haar hals. Thornton had sterk het gevoel dat zich een gedicht begon te vormen. Iets over borsten, dacht hij glimlachend. En zachte, roze lippen.

‘Thornton.’ Jacobs irritatie onderbrak de mooie dagdroom. ‘Het is geen flauwekul, hoor. Je moet plannen maken voor je toekomst. Het gaat allemaal niet vanzelf. Wil je soms geen geld verdienen?’

Wat? dacht Thornton verward. De hitte om hem heen was vol hormonale belofte. De stem van zijn broer zoemde als een lastige vlieg bij zijn oor. Ik vraag me af of ik alleen naar het concert zou mogen, dacht hij, en hij floot het stukje jazz dat hij eerder had gehoord. Nee, besloot hij, dat is niet helemaal goed. De timing klopt niet helemaal. Als ik thuiskom en Alicia klaar is aan de piano probeer ik het te spelen.

‘Of ben je van plan een gokker te worden? Om de familietraditie voort te zetten?’ vervolgde Jacob, die het onderwerp niet los kon laten.

‘O god, Jacob!’ zei Thornton lachend, weigerend erin mee te gaan. ‘Het draait in het leven niet alleen maar om geld verdienen. Hoe vaak moet ik het je nog zeggen? Ik ben een dichter.’

‘Wat houdt dat in, behalve rondlummelen?’

Thornton deed een geïmproviseerd tapdansje. Het zonlicht schitterde op het water.

‘Ik lummel niet rond! Zo doe ik mijn ervaringen op,’ zei hij, wijzend naar wat er voor hen gebeurde. ‘Alles wat ik doe heeft een doel. Begrijp je dat dan niet?’

‘Je wordt steeds erger,’ zei Jacob somber, en hij gooide een paar kruimels naar de meeuwen.

Thornton deed zijn best niet weer te lachen en besloot dat het zijn broer gewoon ontbrak aan bezieling.

‘Ik heb weer een gedicht naar de *Daily News* gestuurd,’ zei hij. ‘Het gaat over vissers. Misschien wordt het wel gepubliceerd. Wie weet? Dan ben ik rijk én beroemd!’

‘Dat is het bewijs,’ zei Jacob tevreden. ‘Je bent een volslagen idioot!’

Hij had zijn lunch op en had er genoeg van, dus stond hij op.

‘Juist,’ zei hij kordaat, ‘ik moet weer aan het werk. Denk maar eens na over wat ik gezegd heb. Ik kan je hier wel een baantje bezorgen.’

En toen was hij weg, Thornton achterlatend met zijn dagdromen.

Toen ze haar gezicht gewassen had en het iets minder warm had, ging Myrtle naar de keuken, op zoek naar een plak cake. Aan de jazzmuziek te horen was Thornton weer thuis. Myrtle kneep haar lippen samen. Die jongen speelde of jazz, of hij was aan het zwemmen, of hij liep doelloos door Colombo te slenteren. De keren dat ze in het verleden had geprobeerd Thorntons luiheid met Grace te bespreken, had dat geen effect gehad. Grace glimlachte alleen maar. Thornton kon niets verkeerd doen.

‘Hij is nog jong,’ zei ze met een stem die geen tegenspraak duldde.

Myrtle had het opgegeven. Thornton zou zijn lesje ooit wel leren. Ze had het in de kaarten gezien, en haar kaarten logen nooit.

Myrtle sneed een enorme plak cake voor zichzelf af, at die op en ging toen op zoek naar Grace, maar kon haar nergens vinden. Thorn-

ton zat nog aan de piano en Jasper wipte rusteloos op zijn stok heen en weer en keek haar belangstellend aan.

‘Goedenavond,’ zei hij langzaam. ‘Waar ben je geweest?’

Myrtle wendde meteen haar blik af, omdat ze hem niet wilde provoceren, maar Jasper floot zachtjes. Myrtle trok zich snel in haar kamer terug en sloot de deur. Ze pakte haar kaarten en begon ze te leggen. Ze deed dat dagelijks, om te kijken wat voor ongeluk de familie zou kunnen treffen. De jazzmuziek was gestopt en er sloeg een deur dicht. Er viel een schaduw over haar raam. Ze ving een glimp op van Christopher, die in de keuken verdween. Aha, dacht Myrtle, hij is dus weer terug. Ze verdacht Christopher er al een poosje van eten te stelen. Het zou haar niet verbazen als hij het op de zwarte markt verkocht. Ze hadden hoe dan ook geen van allen veel goeds in de zin. Maar wat kon je ook anders verwachten van een familie van gokkers en dronkaards? De kaarten waren gelegd en ze draaide ze een voor een om. Misschien konden die een verklaring geven.

Christopher verliet het huis door de achterdeur met een pakje onder zijn arm. De bedienden lagen te rusten en, zo hoopte hij, zijn moeder ook. Verder deed niemand ertoe. Behalve zij nam niemand notitie van hem. Christopher was nu vijftien en vond het leven in Colombo niet heel anders dan wat hij gewend was. Hij zou het zijn vader nooit vergeven dat die zijn broers naar Greenwood had gestuurd, terwijl hij zelf nooit naar school was geweest. Steeds als hij aan Thornton dacht, dreigde hij te worden overvallen door woede, die toch al vaak op de loer lag. Ter afleiding dacht hij aan zijn geheim. Christopher had sinds kort namelijk een geheim dat hem heel veel vreugde bracht. Niemand van de familie wist dat hij verliefd was geworden en een heerlijke romance beleefde. Het onderwerp van zijn verering was een meisje dat Kamala heette en wier vader aan Galle Face Green een sorbet- en betel-*kadé* dreef. Kamala, met haar uitgemergelde lichaam en haar armoede, was degene naar wie hij de vele dingen bracht die hij voor de rest van de De Silva’s verborgen hield. Vol onstuimige energie en hartstocht overlaadde Christopher haar met zijn gestolen cadeaus. Die middag had hij een kartonnen doos met zijde gevonden. Zijn moeder kocht voortdurend sari’s. Christopher was ervan overtuigd dat ze deze niet zou missen. Hij pakte de doos en een pakje Engelse thee-

biscuitjes dat op de keukentafel lag en haastte zich naar buiten. Jasper, die op zijn onderste stok was gaan zitten, keek hem met belangstellend samengeknepen oogjes aan.

‘Voorzichtig, m’n jongen!’ imiteerde hij Aloysius.

Christopher grinnikte alleen maar en pakte de vogel even liefdevol bij zijn staartveren alvorens hij naar buiten liep. Hij stak de weg over en liep in de richting van de zee. Tot zijn verbazing zag hij Thornton voor zich uit lopen. Christopher vertraagde zijn pas. Thornton was wel de laatste die hij nu wilde tegenkomen. Er passeerde een bus en Thornton dook plotseling weg en verdween. Christopher keek verbaasd om zich heen. Thornton kon nergens heen zijn gegaan. Hij keek de straat in, maar zag hem niet. Zijn broer was verdwenen. Misschien had hij zich vergist, dacht Christopher terwijl hij zijn weg vervolgde. Jacob stapte uit de bus op zijn vrije middag en keek ook de straat over. Ook hij meende zeker dat hij Thornton had gezien, heimelijk op weg naar de joodse wijk.

Toen Grace eenmaal had besloten iets aan Alicia’s muziekonderricht te doen, ging ze naar de directeur van het conservatorium. Ze kende zijn familie nog van lang geleden, uit de tijd dat haar moeder nog leefde en concerten organiseerde in hun huis in de heuvels. Het enige wat ze wilde, zei ze tegen de directeur, was zijn mening over Alicia’s talent. Ze was bereid haar landerijen te verkopen om voor de studie van haar dochter te betalen.

‘Breng haar maar bij me, Grace,’ zei de directeur glimlachend. ‘We zullen eerst eens naar haar luisteren om te zien wat ze kan.’

De directeur had een zwak voor Grace. Hij had nooit begrepen waarom ze haar leven aan Aloysius De Silva had vergooid. Nu hij haar lieflijke, gespannen gezicht zag, was hij vastbesloten haar te helpen als hij kon.

Grace had zich geen zorgen hoeven maken. Drie weken later werd Alicia op haar eigen verdienste aangenomen, en kreeg ze een beurs voor de hele driejarige opleiding. Het talent van haar dochter zou niet verspild worden en Grace hoefde het laatste restant van haar erfenis niet te gebruiken. Dat kon een appeltje voor de dorst blijven.

Toen hij het nieuws hoorde, keek Aloysius vol bewondering naar

zijn getalenteerde dochter. Alicia was zestien en had een mooie toekomst voor zich.

‘Zie je, schat,’ zei hij stralend tegen Grace, ‘ze heeft ons talent! Goddank heeft in elk geval één van hen dat, hè?’

‘Nou, ik denk dat we allereerst Myrtle moeten bedanken,’ zei Grace, en ze gaf de toelatingsbrief aan haar nicht. ‘Zonder haar lessen, Alicia, zou je nergens zijn geweest!’

‘Je zult op een Steinway mogen spelen, Alicia,’ zei Thornton, die blij was voor zijn zus. ‘En alles klinkt prachtig op een Steinway!’

‘Dit vraagt om een feestje, schat,’ besloot Aloysius tot ontsteltenis van Grace. ‘Onze familie zal nog beroemd worden, dat zul je zien!’

En hij vertrok om te gaan poken, om wat geld te winnen zodat hij een cadeautje kon kopen voor zijn knappe dochter. Of zo niet een cadeautje voor Alicia, dacht Aloysius, even voordat hij op Galle Face in zee viel, dan toch op z'n minst wat whisky.

Myrtle zag hem vertrekken en schreef later in haar dagboek:

Donderdag, 4 september. Dus mijn nicht bedankt me alsof ik een van haar bedienden ben. Ze speelt zo graag de goede moeder, maar ze verwaarloost haar echtgenoot. En Aloysius zal zich nog eens dood drinken.

Laat in de middag bracht een Engelsman van de Tea Board Aloysius thuis. Grace wilde niet naar de deur gaan. Ze schaamde zich te zeer en stuurde in plaats daarvan de bediende.

‘Hij heeft een ongelukje gehad,’ zei de Engelsman tactvol tegen de bediende terwijl hij Aloysius naar binnen hielp.

Het bleef even stil.

‘Is Grace De Silva toevallig thuis?’

Myrtle, die de commotie hoorde, opende stilletjes haar deur, bleef even luisteren en keerde toen terug naar haar dagboek.

Vier uur, schreef ze. En Aloysius is weer dronken. Ik zal blijven optekenen wat er in dit huis gebeurt. Wie weet wanneer het nog te pas kan komen. Als Grace met iets illegaals bezig is en gepakt wordt, zal mijn dagboek waardevol bewijsmateriaal zijn.

Grace was woedend. Ze herkende de stem van de man. Hoe kon Aloysius hen beiden zo voor gek zetten? Hij vond het misschien niet erg om vernederd te worden, maar dacht hij dan niet aan haar?

‘Charmante klootzakken,’ zei Aloysius toen hij naar binnen strom-

pelde. Hij bleef stilstaan toen hij zijn vrouw in de deuropening zag staan mokken. ‘Waarom voor de duivel verstop je je, schat?’ vroeg hij opgewekt. ‘Ik weet dat hij een blanke is, maar diep vanbinnen is hij geen slechte kerel, hoor. Ik vrees dat zijn jeep nogal smerig is geworden van mijn kleren.’

Hij lachte. Grace keek hem woedend aan. Ze zou nooit haar stem verheffen waar de bedienden bij waren.

‘Ze hebben niet meer zoveel met me op,’ vervolgde Aloysius mild, zich niet bewust van haar boosheid. ‘Ze denken dat ik ze niet van nut ben met de plaatselijke idioten.’ Hij zwaaide met zijn vinger naar haar. ‘Ze denken dat ik niet weet wat er gaande is, dat ik een dwaas ben! Maar ik weet wat de Britten van plan zijn. Ik weet wat er aan de hand is.’ Hij leunde onvast tegen de deur aan. ‘Verdeel en heers. Dat is het spelletje dat ze jarenlang hebben gespeeld, schat. Die kerels geven geen ene moer om ons.’ Hij maakte een gebaar alsof hij zijn keel doorsneed. ‘Ik denk dat ik even ga liggen, als je het niet erg vindt, schat.’

En hij liep weg, eerst om het zeewater van zich af te wassen en daarna om een glaasje tegen de kater te nemen, waarna hij – zo vertelde hij de bediende – een laat middagdutje zou doen.

Haar hele leven, zo schreef Myrtle, heeft G alles gehad wat ze wenste. Het uiterlijk, de rijkdom en de man die ik wilde. Maar ze zal nooit gelukkig zijn. En hij heeft zijn leven verspild vanwege haar.

Over een maand zou Alicia naar het conservatorium vertrekken. Ze zou daar intern gaan. Myrtle pauzeerde even en staarde naar buiten, de zonnige tuin in. Dan bleef Frieda nog over, dacht ze.

De schaduw, schreef ze, die niemand ziet!

Lees verder in *Porselein*,
dat 28 mei 2009 verschijnt.